

[H. C. Toft.]

drejet sig om regeringens stilling til lovforslaget, eller vel rettere sagt en debat mellem regeringspartierne og inden for regeringspartierne, altså udtryk for en uenighed mellem regeringspartierne og i de enkelte regeringspartier om, hvordan lovgivningen skulle gennemføres. Ansvaret for, at denne lovgivning først nu kan vedtages, må lægges på regeringen og regeringspartierne, men tungest må den hvile på den landbrugsminister, der fremsætter et lovforslag, hvorom han senere må erklære, at det er umuligt, da det ikke kan anvendes i praksis. Dårligere kan det vist ikke gøres, end den højtærede landbrugsminister her har gjort det: at fremsætte et lovforslag og bagefter erkende, at det er umuligt. Jeg erindrer kun en enkelt minister, der har præsenteret en tilsvarende uforberedt lovgivning for folketinget, og det var den radikale finansminister, den nuværende højtærede økonomiminister hr. Kjeld Philip, der gang på gang måtte omskrive sit dårligt forberedte lovforslag om kapitalvindingsskat.

Det har på mange måder været til skade, at lovgivningsarbejdet er trukket ud i måneder. Der var i folketinget vilje til at gennemføre en hjemmemarkedsordning for landbrugsvarerne, da lovforslaget blev fremsat, men de mange måneder, der nu er forløbet, siden lovforslaget blev fremsat og siden første behandling, har betydet, at de gavnlige virkninger for landbruget er trukket længe ud, og det har ikke bedret den enkelte bondes økonomi i denne tid. Det havde været af betydning for mange, om man gennem nogen tid havde haft højere produktpriser før den kommende og besværlige høst, for da havde de store regninger, der nu skal betales ved aflevering af korn, ikke haft samme højde, og det havde ikke været nødvendigt for så mange landmænd at aflevere så store dele af den nye høst til købmanden for at dække gælden, som tilfældet nu bliver. Herigennem bliver trykket på kornpriserne efter høsten yderligere forstærket i nedadgående retning, fordi udbuddet bliver alt for stort.

Sådan må det gå, når man har en minister, der famler sig frem for at finde et standpunkt, han må få lov at stå på her i folketinget.

Det grundlag, man nu er kommet til,

fordi regeringen ikke mente, at landbrugsministerens oprindelige forslag var anvendeligt, kunne have været fremsat for længst, hvis man blot i regeringspartierne havde kunnet blive enig. For denne uenighed må den danske landmand i dag betale, og sådan går det, når man har en regering og en landbrugsminister, der famler sig frem i uvished og ikke kan blive enige.

Har den danske landmand således haft tab i form af formindskede indtægter i disse måneder, har disse priser også haft skadelige virkninger på anden måde. Forståelsen for landbrugets problemer og vanskeligheder og forståelsen for den betydning, det har for hele befolkningen, at landbruget ikke økonomisk kører fast i denne tid, er ikke blevet bedre i vide kredse.

Da lovforslaget, vi her behandler, ikke kunne gennemføres, før folketinget hjemsendtes, havde jeg imidlertid håbet, at tiden indtil nu kunne være anvendt til at klargøre over for andre befolkningsgrupper landmandens vanskeligheder og de forringelser, der er sket i landbrugets økonomi siden sidste år, og også klargøre, hvor stor betydning det har for alle i vort samfund, at man ikke i denne overgangstid får slået bunden ud af landboernes økonomi, så de ikke fremover vil være i stand til at hjembringe den valutamængde, som dog er betingelsen for, at mange arbejdere og funktionærer kan bevare det arbejde og den beskæftigelse, de glædeligvis har.

Det talmateriale, der er kommet til udvalget, har i det mindste dannet et godt grundlag for belysning af landboernes indtægter i sammenligning med andres. Vi har fået oplyst, at indtægten for en faglært arbejder i provinsen var 16 800 kr. årligt og for en ufaglært 14 400 kr. årligt. Heroverfor stod indtægten for en landmand, der i ejendomsstørrelsen 10-20 ha havde en indtægt for det arbejde, han selv udfører i bedriften sammen med sin kone og sine børn, på 10 163 kr. I ejendomsstørrelsen 20-30 ha lå indtægten på 12 421 kr., og i gennemsnit for alle brug var den 10 298 kr. Det vil i virkeligheden sige, at det, den danske gennemsnitslandmand får, ligger under det, som den faglærte arbejder i provinsen kan opnå, med et beløb, der nærmer sig 6 500 kr.; og i sammenligning med, hvad den ufaglærte arbejder opnår i